

Inarin paliskuntien yhteistyöryhmä

Maa- ja metsätalousministeriö
Ulkoministeriö
Oikeusministeriö
Metsähallitus

YLÄ-LAPIN LUONNONVARASUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN

Maa- ja metsätalousministerin toimenpideohjelmassaan 20.12.2003 määräämä Metsähallituksen luonnonvarasuunnitelman päivittäminen metsätalouden osalta alkanee piakkoin.

Voimassa olevaa luonnonvarasuunnitelmaa tehneessä paikallistyöryhmässä Inarin paliskunnilla oli yksi edustaja muiden osallisten edustajien joukossa. Paliskuntien edustajaa kuultiin niin kuin muitakin osallisia, eikä poronhoidolla ollut prosessissa oikeuksiensa (Poronhoitolaki 2§, 53§, Perustuslaki 15§, Metsähallituslaki 2004 4§, KP-sopimus 27. artikla) edellyttämää erityisasemaa. Myöskään lopputuloksessa ei otettu paliskuntien kantaa (Sandström ym. 2000: Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma, s. 175) huomioon, vaan hakkuusuunnite pidettiin Metsähallituksen yksinomaisella päätöksellä entisellä tasollaan.

Raportissaan 5.11.2004 YK:n ihmisoikeuskomitea on moittinut Suomea siitä, ettei se ole saanut ratkaistua maankäyttöä niin, ettei se häittäisi saamelaiden poronhoitoa. Komitea myös kehotti Suomea pidättäytymään toimenpiteistä, jotka voisivat huonontaa maa- ja metsätalouden toteutumista.

Metlan tutkimuksista, jotka uutta suunnitelmaa varten määrättiin tehtäväksi, on tulossa alustavia tuloksia ilmeisesti lähiaikoina. Kesällä on tehty maastotutkimuksia ja nyt talvella on haastateltu paliskuntia laidunkierto- ja laidunvara-asioista. Koko tutkimushanke, joka sisältää myös talouden ja kulttuurin tutkimusta sekä sosiaalista tutkimusta, valmistuu kuitenkin saatujen tietojen mukaan vasta vuoden 2007 loppuun mennessä.

Jotta metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittaminen olisi molempien osapuolten kannalta mielekäs ja tuloksekas prosessi, paliskunnat esittävät luonnonvarasuunnittelun kulkua ja sisältöä kehitettäväksi. Em. seikkojen perusteella muutokset voisivat olla seuraavanlaisia.

1. Maa- ja metsätalousministeriö neuvottelee ensin sopimuksen metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittamisesta paliskuntien kanssa. Metsähallituksen luonnonvarasuunnittelu muiden osallisten kanssa perustuu aikaansaatuun sopimukseen.

2. Neuvotteluissa on vähintään yksi edustaja kustakin Ylä-Lapin hoitoalueella sijaitsevasta paliskunnasta, jossa Metsähallitus harjoittaa metsätaloutta. Jos jokin tokkakunta katsoo oman edustuksen tarpeelliseksi, se voi nimittää oman edustajansa.

3. Neuvotteluissa on paikalla paliskuntien asianajaja, jonka kulut maksaa maa- ja metsätalousministeriö.

4. Neuvottelujen tavoitteeksi asetetaan poronhoidon edellytysten turvaaminen paliskunnittain

(tai tokkakunnittain). Neuvotteluissa sovitaan metsätalouden laajuudesta, menetelmistä sekä periaatteista, joiden mukaan neuvottelut poronhoidon ja hoitoalueen kanssa käydään. Maa- ja metsätalousministeriö määrittelee poronhoidon edellytykset paliskuntien (tokkakuntien) kanssa poronhoidon tiedon ja tutkimuslaitosten tuottaman tiedon perusteella. Metsähallituksen kanssa hoitoalueessa tehdään paliskunta- (tai tokkakunta-) kohtaiset metsätaloussuunnitelmat, jotka perustuvat maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittuihin periaatteisiin, alueisiin ja tapoihin, joilla metsätaloutta harjoitetaan.

5. Neuvottelujen aikana paliskuntien ja Nellimin tokkakunnan karttaan rajaamissa tärkeissä laidunmetsissä ei suoriteta metsätaloustoimenpiteitä.

6. Neuvottelun tulos voidaan vahvistaa vasta, kun sillä on kaikkien poronhoidon edustajien hyväksyntä.

7. Neuvottelut voidaan käynnistää suunnitelmakauden aikana uudelleen, jos poronhoidon edellytysten turvaaminen tai kannattavuuden säilyminen mistä tahansa syystä niin vaativat, esim. tutkimuksista saadaan edellytyksiä tai kannattavuutta koskevaa uutta tietoa tai niihin vaikuttavat olosuhteet muuttuvat.

8. Neuvotteluprosessi arvioidaan neljän kuukauden välein sen suhteen, ovatko ratkaisuun pääsemisen edellytykset edelleen olemassa.

9. Neuvottelujen osapuolet voivat tiedottaa neuvottelujen kulusta haluamilleen tahoille.

Nämä esitykset perustuvat lainsäädännössä, ennakkotapauksissa ja YK:n ihmisoikeuskomitean lausunnoissa määriteltyihin poronhoidon maankäyttöoikeuksiin, ja paliskunnat pitävät siksi niiden toteuttamista luonnonvarasuunnittelun aloittamisen välttämättöminä edellytyksinä.

Inarissa 16.1.2005

Jouni Lukkari, poroisäntä
Hammastunturin paliskunta

Antti Morottaja, varaporoisäntä
Muddusjärven paliskunta

Taneli Magga, poroisäntä
Muotkatunturin paliskunta

Petri Hänninen, poroisäntä
Paatsjoen paliskunta

Oula Sara, poroisäntä
Sallivaaran paliskunta

Kalevi Paadar
Nellimin tokkakunta, Ivalon paliskunta